

Missio Savo
7.2.2009 Ylämylly Shell
Raamattutunti
Väinö Hotti

KIRJOITUKSET AVAUTUVAT

Raamatun korvikkeet

Ihminen voi rakentaa elämänsä Jumalan sanan kallioperustalle, Matt.7:24-29. Mutta on myös monia muita suosittuja rakennusperustoja..

1. **Kirkon ääni ja kirkon opetus**, jotka eivät välttämättä pidä yhtä Raamatun kanssa.
2. **Oppi-isien** (Lutherin ym.) ääni, jota ei myöskään voi suoraan rinnastaa Raamatun sanaan.
3. **Lahkon johtajan ääni**, jolla saattaa olla varsin vähän tekemistä Raamatun ilmoituksen kanssa. Tästä on monia esimerkkejä Amerikoista. Äskettäin oli televisiossa ohjelma lahkosta, jonka johtaja oli saanut taivaasta varman tiedon siitä, että hän on MESSIAS. Tämän ”messiaan” elämällä oli kuitenkin kovin vähän tekemistä Sanan kanssa. Hän mm. harrasti seksiä yhteisöön kuuluvien naisten ja tyttöjen kanssa ollen vakuuttunut siitä, että se oli Jumalan tahto.
4. **Sisäisellä äänellä** korvataan usein Jumalan sana. Tämä on nimenomaan vasta uskoontulleen vaara. Hän erehtyy pitämään sisäistä ääntään Jumalan äänenä.
5. **Profetiat**. Tänään saamme usein käteemme mitä erilaisimpia profetioita. Monet niistä olisi syytä heittää jo kättelyssä roskikseen. Mutta meissä on sensaation nälkä. Me lähdemme siitä, että profetia on aina Jumalan puhetta. Meillä on usein suurempi veto aikamme profetioihin kuin Raamatun profeetallisiin kirjoituksiin.

Eri vaikutteista

Ihmiset voivat eri syistä ottaa Raamatun käteensä – ja jopa lukea sen läpi. Itsekin luin nuorena miehenä Raamatun läpi aivan mielenkiinnosta.

Kuolleen sotilaan rintataskusta löytyi Uusi Testamentti, jota oli luettu ahkerasti. Ensimmäisellä sivulla oli käsinkirjoitettuna kolme päivämäärää allekkain:

- *Luettu läpi äidin toivomuksesta.*
- *Luettu läpi kuoleman pelosta.*
- *Luettu läpi rakkaudesta Jeesukseen.*

Suljettu kirja

Eräs merkittävä syy Raamatun heikkoon tuntemiseen on sen tekstin vaikeus. Jokainen voi siitä toki jotakin saada irti, mutta sen mehevä ydin ei avaudu vähällä eikä kaikille. Raamatun itsensäkin mukaan se on ”suljettu kirja”. Tämä on tärkeä lähtökohta. Raamattu ei noin vain avaudu kenelle tahansa yrittäjälle.

”Ja minä näin valtaistuimella-istuvan oikeassa kädessä kirjakäärön, sisältä ja päältä täyteen kirjoitetun, seitsemällä sinetillä suljetun” (Ilm.5:1).

Uutta painosta

Paavo Ruotsalainen oli monen muun tavoin pyrkinyt omin voimin murtamaan Raamatun sinettiä – mutta huonolla menestyksellä. Paavo oli lukenut Raamattunsa ennen rippikouluikää kolmeen kertaan läpi, mutta sieltä tuli häntä vastaan vain tuomionsanoja. Seppä Högmanin luona käytyään Paavolle selveni Raamatun sanoma. Hän kirjoittaa: *”Kun sitten rupesin lukemaan Jumalan sanaa, niin oli kaikki kuin uutta painosta, enkä ole sen perästä tarvinnut keltään neuvoa kysyä, mutta olen yhdelle ja toiselle neuvon antanut.”*

Urho Muroma koki samoin uskoontullessaan ”raamattuherätyksen”. Hän saattoi uskoon tultuaan olla Raamatun ääressä jopa 16 tuntia päivässä.

Oikea asenne Raamattuun

Raamatun lukijalla tulee olla oikea asenne tuohon **pyhään kirjaan**. Oikea asenne merkitsee alistumista Raamatun auktoriteetin alle. Nuorella Samuelilla oli tämä asenne: **”Puhu, Herra; palvelijasi kuulee”** (1. Sam.3:9). Lukijan tulee asettua Raamatun alapuolelle. Tämä merkitsee myös nöyrää rukousasennetta.

Selitys tarpeen

Toisaalta uskova ei tarvitse Raamatun selittäjää, koska Pyhä Henki on hänen opettajansa.

”Mutta te - teissä pysyy se voitelu, jonka olette häneltä saaneet, ja te ette ole kenenkään opetuksen tarpeessa; vaan niinkuin hänen voitelunsa opettaa teitä kaikessa, niin se opetus on myös totta eikä ole valhetta; ja niinkuin se on opettanut teitä, niin pysykää hänessä” (1. Joh.2:27).

Toisaalta yksinäinen uskovainen joutuu helposti harhaan ilman seurakunnassa tapahtuvaa selitystä:

26. Mutta Filippukselle puhui Herran enkeli sanoen: "Nouse ja mene puolipäivään päin sille tielle, joka vie Jerusalemissa alas Gassaan ja on autio".

27. Ja hän nousi ja lähti. Ja katso, siellä kulki etiopialainen mies, Ethiopian kuningattaren Kandaken hoviherra, mahtava mies ja koko hänen aarteistonsa hoitaja; hän oli tullut Jerusalemiin rukoilemaan

28. ja oli nyt paluumatkalla ja istui vaunuissaan ja luki profeetta Esaiasta.

29. Niin Henki sanoi Filippukselle: "Käy luo ja pysytkä lähellä noita vaunuja".

30. Niin Filippus juoksi luo ja kuuli hänen lukevan profeetta Esaiasta ja sanoi: "Ymmärrätkö myös, mitä luet?"

31. Niin hän sanoi: "Kuinka minä voisin ymmärtää, ellei kukaan minua opasta?" Ja hän pyysi Filippusta nousemaan ja istumaan viereensä (Apt.8:26-27).

Uskoon tulleella on kaksi ongelmaa Raamatun selityksen suhteen. Ensimmäinen on se, että hän hylkää Pyhän Hengen kotiopettajana ja jättäytyy täysin ”selittäjien” varaan. Toinen on taas se, että hän halveksii seurakunnan opetusta. Tällä tiellä tullaan itseriittoisiksi ja mahdollisesti myös hurmahenkisiksi.

On ensiarvoisen tärkeää, että uskoontullutta opastetaan kädestä pitäen oikeaan Raamatun ymmärtämiseen, muutoin hän on vaarassa eksyä.

Kristus avaa

2. Ja minä näin väkevän enkelin, joka suurella äänellä kuulutti: "Kuka on arvollinen avaamaan tämän kirjan ja murtamaan sen sinetit?"

3. Eikä kukaan taivaassa eikä maan päällä eikä maan alla voinut avata kirjaa eikä katsoa siihen.
 4. Ja minä itkin kovin sitä, ettei ketään havaittu arvolliseksi avaamaan kirjaa eikä katsomaan siihen.
 5. Ja yksi vanhimmista sanoi minulle: "Älä itke; katso, jalopeura Juudan sukukunnasta, Daavidin juurivesa, on voittanut, niin että hän voi avata kirjan ja sen seitsemän sinettiä" (Ilm.5:2-5).

"Kristus on Raamatun salaisuus" (Kallis hunajan pisara). Raamattu on Kristus-albumi; Jeesuksen kuva löytyy sen kaikilta lehdiltä. Jokaisesta raamatunjakeesta kulkee polku Golgatalle. Jos Jeesus syrjäytetään, joudutaan auttamattomasti harhaan. Hän, ja vain Hän, voi avata Raamatun sinetit. Kristus Raamatun avaajana merkitsee myös sitä, että syntisen on tarpeen päästä elimelliseen yhteyteen Kristuksen kanssa, jotta Sana hänelle avautuisi.

"Ja he sanoivat toisilleen: "Eikö sydämemme ollut meissä palava, kun hän puhui meille tiellä ja selitti meille kirjoitukset?" (Luuk.24:32).

Pyhä Henki avaa

Toisaalta Pyhä Henki on Raamatun avain. Tämä johtuu siitä, että Pyhä Henki on kirjoittanut Raamatun. Ihmisen tarvitsee saada Pyhä Henki, jotta hän voisi ymmärtää Raamattua.

20. Ja tietäkää ennen kaikkea se, ettei yksikään Raamatun profetia ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä;

21. sillä ei koskaan ole mitään profetiaa tuotu esiin ihmisen tahdosta, vaan Pyhän Hengen johtamina ihmiset ovat puhuneet sen, minkä saivat Jumalalta" (2. Piet.1:20-21).

Kuuliaisuus avaa

On sanottu, että "kuuliaisuus on paras Raamatun selitysteos". Tottelemattomalta Sana sulkeutuu.

28. Mutta hän sanoi: "Niin, autuaat ovat ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sitä noudattavat" (Luuk.11:28).

Vanha Kristinoppi neuvoo: "Meidän tulee lukea Raamattua siten, että rukoillen etsimme siitä elävää Jumalaa ja olemme kuuliaisat hänen äänellensä, kun hän puhuu meille sanassansa."

Opetuslapsen mielellä lukeminen

Jos ja kun Raamatussa on neuvot kaikkiin elämän tilanteisiin, meidän tulee huolella tarkata sen opetuksia.

"Sillä kaikki, mikä ennen on kirjoitettu, on kirjoitettu meille opiksi, että meillä kärsivällisyyden ja Raamatun lohdutuksen kautta olisi toivo" (Room.15:4).

"Mutta te älkää antako kutsua itseänne rabbiksi, sillä yksi on teidän opettajanne, ja te olette kaikki veljiä" (Matt.23:8).

"Älkääkään antako kutsua itseänne mestareiksi, sillä yksi on teidän mestarinne, Kristus" (Matt.23:10).

Raamattuun luottaminen

Jeesus luotti varauksetta Raamattuun (Jeesuksen Raamattu oli Vanha Testamentti).

”Sillä totisesti minä sanon teille: kunnes taivas ja maa katoavat, ei laista katoa pieninkään kirjain, ei ainoakaan piirto, ennenkuin kaikki on tapahtunut” (Matt.5:18).

”Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa” (Luuk.21:33).

”Raamattu ei voi raueta tyhjiin” (Joh.10:35).

Paavalilla myös oli Raamattuun ehdoton luottamus:

”Mutta sen minä sinulle tunnustan, että minä sitä tietä vaeltaen, jota he lahkoksi sanovat, niin palvelen isieni Jumalaa, että minä uskon kaiken, mitä on kirjoitettuna laissa ja profetoissa” (Apt.24:14).

Kärsivällinen tutkiminen

Meidän tulee hiljentyä Sanan edessä. Meidän tulee kiittää siitä, mikä avautuu, mutta myös nöyrtyä sen edessä, ettei kaikki avaudu kerralla. Raamattu on kuin suuri omenapuu, joka ravisteltaessa antaa hyviä hedelmiä, mutta koskaan tuo puu ei tyhjene.

Elämäkokemukset auttavat Sanan ymmärtämisessä. Moni raamatunkohta aukenee hyvinä päivinä, toiset kohdat taas eivät selkene kuin kärsimysten ahjossa.

Raamattu on kokonaisuus

Raamatusta löytyy hyviä irrallisia kohtia. Mutta nimenomaan varttuneemman uskovan on pyrittävä saamaan kattava kokonaisnäkemys. Raamatun kokonaisuuteen liittyy kiinteästi VT:n ja UT:n saumaton yhteys. VT on kivijalka, jolle UT rakentuu. Kokonaisnäkemysten puute synnyttää ryhmiä, joista kukin ratsastaa muutamilla Raamatusta valituilla mielilauseillaan.

Sanan syöminen

9. Ja minä menin enkelin tykö ja pyysin, että hän antaisi minulle sen kirjasen. Ja hän sanoi minulle: "Ota ja syö se; se on karvasteleva vatsassasi, mutta suussasi se on oleva makea kuin hunaja".
10. Niin minä otin kirjasen enkelin kädestä ja söin sen; se oli minun suussani makea kuin hunaja; mutta sen syötyäni minun vatsaani karvasteli (Ilm.10:9-10).

Sana karvastelee vanhan aatamin sisuksia,

Sanan syöminen on tärkeää; muutoin se jää kuolettavaksi kirjaimeksi: ”sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi” (2. Kor.3:6).

Liberaaliteologia sanan avautumisen esteenä

Raamatulla on vuosisatojen aikoina ollut monta vihollista: Rooman pakanallinen valtiomahti, roomalaiskatolinen kirkko, valistusfilosofit, materialistinen luonnontiede. Viimeinen ja vaarallisin on kuitenkin vapaamielinen jumaluusoppi, liberaaliteologia. Se on vaarallisin sikäli, että se turmelee kirkon ”sisältäpäin”. Sillä on mahtava tukikohta teologisessa tiedekunnassa.

Liberaaliteologia on turmellut koko Suomen ev.lut. kirkon. Kuinka surkea tilanne todella on, se tuli ilmi äskettäin TV1:n ohjelmassa ”Mitä uskoa?”

Liberaaliteologia tekee Raamatusta ”tavallisen kirjan”. Vanha Kristinoppimme on terveellä pohjalla: ”*Pyhä Raamattu on Jumalan sana, jonka pyhät Jumalan ihmiset ovat kirjoittaneet Pyhän Hengen vaikutuksesta.*”

”*Raamatunkäännöskomitean sihteeri, dosentti Aarne Toivanen esitti Kotimaa -lehdessä 7.8.1992 oudon päätelmän: Minulle on tullut se vakaumus, että olisi kirkolle ja kristittyjen elämälle erittäin suuri voitto se, jos Raamattu nähtäisiin täysin maallisena ja täysin historiallisena kirjana*” (Risto Santala, Suudelma hunnun läpi, s.28).

Uusi raamatunkäännös on siis tehty Aarne Toivasen hengessä. Tätä samaa raamattunäkemyistä edustivat em. televisio-ohjelmassa mm. teol.trit **Kari Kuula** ja **Pauliina Kainulainen**. Näin ihmisiltä riistetään luottamus Raamattuun.

Muitakin ongelmia tämä teologia poikii. Raamattu riisutaan jumalallisesta puvusta ja siitä tehdään aikaansa sidottu tavallinen kirja. Vaikka Raamattu on maallinen kirja, kuitenkin katsotaan, että se on joiltakin osin Jumalan sanaa. Mikä siinä on sitä, siitä teologit ovat erimielisiä. Kuinka moinen kirja voisi ihmisiä kiinnostaa!? Kaikki Jeesuksen sanat eivät ole Jeesuksen sanoja, vaan osa on ”myöhempiä lisäyksiä”.

Raamatun termit (Jumala, Jeesus, Pyhä Henki, viimeinen tuomio, kadotus jne.) hyväksytään, mutta niille annetaan eri merkitys kuin mitä Raamattu antaa.

Jeesuksen ja Paavalin teologia voidaan asettaa vastakkain. Jeesusta voidaan vielä jonkin verran arvostaa, mutta Paavalin teologia ei ole lainkaan ohjeellinen. Aikamme teologit nousevat reippaasti Paavalin yläpuolelle. Saatanallinen ylpeyden henki riivaa liberaaliteologeja.

Liberaaliteologiassa ”järki jyllää”. **Laestadius** on sanonut sattuvasti: ”*Järki on filosofin pääkopassa jumalallisen tiedon lähde, josta tämän maailman viisas voi ammentaa totuutta samalla erehtymättömyydellä kuin yksinkertainen Raamatusta.*”

Kaksi selityslinjaa

Perinteisesti Raamatun selitys on kuulunut ”kirjanoppineille”, so. teologeille ja papeille. Muiden on katsottu olevan enemmän tai vähemmän ”puoskareita”. Maallikot on kautta aikain sysätty syrjään selittäjän paikalta.

On kuitenkin syytä muistaa, että Raamatun parhaat tuntijat, ”ammattilaiset”, olivat Jeesuksen kiivaimpia vastustajia – ja Jeesus taas heidän. Jeesus luki näille aikansa teologeille madonluvat.

39. Te tutkitte kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta;

40. ja te ette tahdo tulla minun tyköni, että saisitte elämän (Joh.5:39-40).

13. Mutta voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te **ulkokullatut**, kun suljette taivasten valtakunnan ihmisiltä! Sillä itse te ette mene sisälle, etkä salli meneväisten sisälle mennä.

15. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te **ulkokullatut**, kun te kierrätte meret ja mantereet tehdäkseenne yhden käännynnäisen; ja kun joku on siksi tullut, niin teette hänestä helvetin lapsen,

kahta vertaa pahemman, kuin te itse olette!

16. Voi teitä, te **sokeat taluttajat...**

19. Te sokeat!..

24. Te sokeat taluttajat, jotka siivilöitte hyttysen, mutta nielette kamelin!

25. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisältä ne ovat täynnä ryöstöä ja hillittömyyttä!

26. Sinä sokea fariseus, puhdistu ensin maljan sisus, että sen ulkopuolikin tulisi puhtaaksi!

27. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te olette **valkeiksi kalkittujen hautojen kaltaisia**: ulkoa ne kyllä näyttävät kauniilta, mutta ovat sisältä täynnä kuolleitten luita ja kaikkea saastaa!

28. Samoin tekin ulkoa kyllä näytätte ihmisten silmissä hurskailta, mutta sisältä te olette täynnä ulkokultaisuutta ja laittomuutta.

29. Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te rakennatte profeettain hautoja ja kaunistatte vanhurskasten hautakammioita,

30. ja sanotte: 'Jos me olisimme eläneet isäimme päivinä, emme olisi olleet osallisia heidän kanssaan profeettain vereen'!

31. Niin te siis todistatte itsestänne, että olette niiden lapsia, jotka tappoivat profeetat.

32. Täyttäkää siis te isäinne mitta.

33. Te **käärmeet, te kyykäärmeitten sikiöt**, kuinka te pääsisitte helvetin tuomiota pakoon? (Matt.23:13-33).

Ammottava kuilu

Kirkko on pitänyt huolta siitä, että vain vihityillä papeilla on selitysoikeus. Maallikot kuuluvat aivan toiseen kastiin, joiden ei pitäisi lähteä lainkaan selittämään Raamattua. Vuosisatojen ajan pappien ja maallikkojen välillä on tässä asiassa ollut skismaa (John Bunyan, Hans Nielsen Hauge, Paavo Ruotsalainen ym.). Aina kun Jumalan armoittamat maallikot ovat lähteneet selittämään Raamattua, kirkko on katsonut velvollisuudekseen lähettää ”oikeat opettajat” paikalle. Kirkon valttikorttina on *successio apostolica*. Jokainen (luterilainenkin) pappi hoitaa tointaan apostolien jälkeläisenä – mihin tämä taas perustuu, on huomattavan monimuotoinen juttu.

Kirkolla on omat perustelunsa Pyhän Hengen jakamiseen. Apostolit jakoivat Pyhää Henkeä; **papit ovat apostolien jälkeläisiä ja sijaisia**. Mihin tämä jälkeläisyys perustuu? VAIN SUKUUN KUULUVA VOI JATKAA SUKUA! Papeilta ei vaadita uskoa eikä uudestisyntymistä – mistä on lähtöisin heidän apostolisuutensa? Jääkö muuta perustetta kuin pappisvihkimys? **Todellista apostolien perintöä (jatkumoa) ja sukua edustavat ne, joista uudestisyntymisen kautta on tullut Jumalan lapsia!** On pakko tunnustaa, että luterilaiset vaeltavat tällä kohtaa **Rooman polkuja!** Apostolisuus saadaan tämän näkemyksen mukaan pappisvihkimyksessä apostolisen jatkumon (*successio apostolica*) kautta! **Jatkumon selviäminen Rooman antikristillisen historian läpi on sula mahdottomuus.** Rooman kirkkohistorian tuntijalle ja loogisuutta kunnioittavalle jatkumoon tunnustautuminen merkitsee **ÄLYLLISTÄ ITSEMURHAA!**

Jo luterilaisen kirkon perustaminen sinänsä merkitsi tältä suunnalta Rooman apostolisuuden kieltämistä. **Olisi mielenkiintoista tietää, mihin perustuu ja mistä rakentuu luterilaisen kirkon jatkumo Rooman jatkumon kieltämisen jälkeen!**

Jatkumoon turvasivat myös juutalaiset: "Me olemme Aabrahamin jälkeläisiä (vrt. papit ovat apostolien jälkeläisiä!)" (Joh. 8:33). Pyhässä vihassaan Jeesus murskasi tämän illuusion ja löi

maahan jatkumon valheturvan: "Te olette isästä perkeleestä, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa" (Joh. 8:44). (Väinö Hotti: Kristinoppi Jumalan kansalle, ss.176-177).

Väärää yhteyttä Raamatun pohjalta

Turkka Aaltonen on kirjoittanut erinomaisen päivittäiseen käyttöön tarkoitetun hartauskirjan **Jeesus on Herra**. Tuo kirja sisältää paljon hyvää tekstiä myös uskovien yhteydestä. Mutta sitten siinä on tekstiä, joka ei kestä Raamatun valoa. 17.10. päivän kohdalla (s.323)) puhutaan uskovan sopeutumisesta vallitsevaan tilanteeseen mm. näin:

”Jumala ei ole luvannut uskoville helppoja oloja. **”sillä minä olen oppinut oloihini tyytymään. Osaan elää niukkuudessa, osaan myös elää runsaudessa; kaikkeen ja kaikenlaisiin oloihin minä olen tottunut; sekä olemaan ravittuna että näkemään nälkää, elämään sekä runsaudessa että puutteessa” Fil.4:11-12**). Joskus on suostuttava puutteeseen ja mukauduttava tilanteen vaatimalla tavalla..

Jos uskova ei suostu sopeutumaan, hänen täytyy olla erityisen kova tyyppi, varsinainen kanto kaskessa, vastarannan kiiski. Sopeutumattomuuteen tottuneet vetoavat yleensä pyhiin arvoihin ja luovuttamattomiin asioihin. Kynnyskysymyksiä voivat olla sianlihan syöminen, ruokaviini, sapatin vietto, naispappeus, seurakuntakäsité, tosiuskovaisuus tai uusi raamatunkäännös.

Jonkun on kuitenkin aina sopeuduttava yhteisen edun tähden, sillä muuten tulee ruumiita ja mustia silmiä ja särkyneitä mieliä. **”Niin tehkää minun iloni täydelliseksi siten, että olette samaa mieltä, että teillä on sama rakkaus, että olette sopuisat ja yksimieliset” Fil.2:2**. Joustavuus ja rakkaudellinen asenne on Kristuksen mieli, jolla rakennetaan paljon. Kristittyjen pitää vakavasti opetella tulemaan toistensa kanssa toimeen, se ei ole edes mikään hurskas toive, vaan Herran käsky.”

Tässä olen Turkka Aaltosen kanssa rankasti eri mieltä. Meidän ei tule uhrata Jumalan sanan totuutta edes kristittyjen yhteyden alttarilla. Tämä ei varmasti ole **Herran käsky!** Raamattu erottaa selkeästi kristillisen yhteyden ja rakkauden ja toisaalta maailmaan mukautumisen. Turkka Aaltosen vahvoja puolia on ihailtava **avoimuus**. Ehkä hän on tässä ”tuonut monen sydämen avoitukset julki”: naispappeus ja uusi raamatunkäännös on ostettu uskottomuudella Jumalan sanalle. Yhteydestä on maksettu kova hinta: apostolisesta opista luopuminen.

”Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa” (Apt.2:42).

Raamattu kertoo tässä asiassa oikean opin:

”Älkääkä mukautuko tämän maailmanajan mukaan, vaan muuttukaa mielenne uudistuksen kautta, tutkiaksenne, mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä” (Room.12:2).

13. Antakaa verta verrasta - puhun kuin lapsilleni - avartukaa tekin.

14. Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa; sillä mitä yhteistä on vanhurskaudella ja vääryydellä? Tai mitä yhteyttä on valkeudella ja pimeydellä?

15. Ja miten sopivat yhteen Kristus ja Beliar? Tai mitä yhteistä osaa uskovaisella on uskottoman kanssa?

16. Ja miten soveltuvat yhteen Jumalan temppele ja epäjumalat? Sillä me olemme elävän Jumalan temppele, niinkuin Jumala on sanonut: "Minä olen heissä asuva ja vaeltava heidän keskellään ja oleva heidän Jumalansa, ja he ovat minun kansani".

17. Sentähden: "Lähtekää pois heidän keskeltänsä ja erotkaa heistä, sanoo Herra, älkääkä saastaiseen koskeko; niin minä otan teidät huostaani

18. ja olen teidän Isänne, ja te tulette minun pojikseni ja tyttärekseni, sanoo Herra, Kaikkivaltias" (2. Kor.6:13-18).

Luther näkee tämän asian oikein

"Ei, hyvä ystävä, älä tarjoskele minulle rauhaa ja yksimielisyyttä silloin, kun meiltä samalla häviää Jumalan sana, sillä siten olisi iankaikkinen elämä ja kaikki kadotettu. Tässä ei käy päinsä väistyminen tai kenenkään ihmisen mieliksi myönnytysten tekeminen. Sanan edestä on sensijaan kaikkien väistyttävä, olkoonpa hän ystävä tai vihamies, sillä sitä ei ole annettu ulkonaisen maailmallisen yksimielisyyden ja rauhan tähden, vaan iankaikkisen elämän tähden. Sanan ja opin on synnyttävä kristillinen yksimielisyys ja yhteys. Jos se on yhtäläinen ja sama, seuraa varmaan kaikki muukin; ellei ole, ei tuloksena kuitenkaan ole mitään yksimielisyyttä. Älä siis tule minulle puhumaan rakkaudesta tai ystävydestä, jos sanasta tai uskosta tingitään...Kyllähän me mielellämme säilytämme ulkonaisen rauhan...mutta opin ja kristillisen yhteyden asiassa emme tahdo olla heidän kanssaan missään tekemisissä emmekä pitää heitä veljinä, vaan vihollisina, koska he tietoisesti pysyvät erheessään, ja me tahdomme taistella heitä vastaan hengellisessä kamppailussa. Perkeleellinen ja petollinen on se esitys ja vaatimus..., että yksimielisyyden tähden olisi väistyttävä jonkin verran ja hyväksyttävä jokin harha. Sillä tavalla perkele tahtoo vieroittaa meidät sanasta" (21. s. Kolm.j.ep.s., WA.34, II,387).